

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Rychnov nad Kněžnou

Komenského 37, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Identifikátor školy: 600 097 536

Zřizovatel: Město Rychnov nad Kněžnou, Svatohavelská 105

Školský úřad Rychnov nad Kněžnou, Javornická 1501

Termín konání orientační inspekce: 20. - 24. března 2000

Čj.	092 98/00-5033
Signatura	oi6ct108

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola byla zřízena městem Rychnov nad Kněžnou dne 27. 11. 1995.

Poslední rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení bylo vydáno školským úřadem v Rychnově nad Kněžnou pod čj. SIT 7/2000 s účinností od 1. 2. 2000. Škola má kapacitu 720 žáků a sdružuje ještě školní družinu s kapacitou 100 žáků.

V březnu roku 2000 byla nevyhovující část školy přemístěna do nového objektu s adresou Javornická 1596, Rychnov nad Kněžnou.

Přehled o počtu ročníků a žáků školy ve školním roce 1999/2000

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	3	73	42	0
2.	4	103	54	0
3.	3	69	34	6
4.	3	77	38	11
5.	4	95	49	14
6.	3	80	45	15
7.	3	85	48	7
8.	2	53	31	8
9.	3	70	32	3
Celkem	28	705	373	64

Výchovně vzdělávací program

Název	Čj. a datum schválení MŠMT ČR	V ročníku/třídě
Základní škola	16 847/96-2 30. 4. 1996	1. - 8.
Učební osnovy ZŠ včetně dodatků	18 730/91-20 11. 6. 1991	9.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita výuky byla ve sledovaných předmětech hodnocena z hlediska plánování a podmínek výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace.

Český jazyk

Výuka českého jazyka je zajištěna 4 vyučujícími, z nichž jedna nesplňuje odbornou způsobilost. Kontinuita výuky jednotlivých ročníků je respektována, složky předmětu střídány.

Hodiny probíhaly ve standardně vybavených učebnách. Vyučující využívají při výuce své vlastní materiály, dále slovníky, fotografie autorů, audiokazety, videokazety, příručky a pomocné texty ze školní knihovny. Didaktická technika nebyla v žádné z hodin využita.

Hodiny měly frontální charakter, využívána byla dialogická metoda i diskuse. Jazykové hodiny byly zaměřeny na procvičování jazykových jevů, při kterém učitelky střídaly práci společnou s prací samostatnou. Učitelky jazykové učivo se žáky probíraly, procvičovaly a upevňovaly optimálním tempem, pravopisný diktát byl psán ve dvou hodinách. Ačkoliv při

výuce převládaly frontální postupy, v jedné z hodin byla zařazena i skupinová práce. Shrnutí učiva bylo vhodně prováděno ve většině hodin metodou řízeného rozhovoru i problémovými otázkami. Učebnice byly využívány často a účelně, některé úkoly byly připraveny pro žáky kopírováním. V rámci diskuse učitelky okamžitě reagovaly na chybné odpovědi žáků předložením logických faktů a důkazů pro jejich korekci. Jedna ze sledovaných hodin byla hodinou literární. Literární fakta vysvětlovala učitelka zajímavou a pro žáky přitažlivou formou, interpretace literární ukázky byla provedena za aktivní spolupráce se třídou. V některých hodinách nezbyl prostor pro závěrečnou fixaci poznatků. Hodina slohového výcviku nebyla v průběhu inspekce zařazena.

Motivační prvky jako je pochvala, povzbuzení, ohodnocení žakovské práce se objevovaly zřídka, společné zhodnocení práce bylo v některých hodinách provedeno v závěru výuky. Kladem sledovaných hodin byla snaha vyučujících zapojit do výuky většinu žáků, vyzývání k samostatným odpovědím vhodně formulovanými otázkami a využití mezipředmětových vztahů. Žáci nebyli v hodinách zkoušeni, hodnoceni a klasifikováni, což neumožňovalo zjistit adekvátnost hodnocení i rozsah jejich vědomostí.

Učitelky kladly důraz na správné a srozumitelné vyjadřování žáků. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla žákům příkladem. Pracovní atmosféra v hodinách byla ovlivněna přátelským vztahem vyučujících a žáků.

Plánování a příprava výuky i personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Materiální, psychohygienické podmínky výuky i organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny rovněž velmi dobře. Motivace a hodnocení, interakce a komunikace žáků v hodinách jsou hodnoceny jako dobré.

Celková úroveň výuky českého jazyka je velmi dobrá.

Výtvarná výchova

V oblasti plánování a přípravy výuky tohoto předmětu jsou základní ukazatele plněny, neboť časová dotace výuky výtvarné výchovy odpovídá schválenému učebnímu plánu a tematické plány vyučujících zahrnují v úkolech a tématech výtvarných prací základní okruhy učiva. Z výtvarných technik jsou vzhledem k podmínkám školy realizovány zejména kresba, malba a kombinované techniky. Jednoduché grafické techniky jsou zařazovány zřídka.

Předmět vyučují dvě učitelky, z nichž jedna nemá odbornou způsobilost. Materiálně technické zázemí předmětu poskytuje dobré podmínky pro výuku (esteticky podnětná odborná učebna s kabinetem, diapozitivy, videokazety, knihy z učitelské knihovny, výtvarný časopis, tabule historických slohů, apod.).

Vyučovací hodiny byly připravené, zvolené výtvarné činnosti přiměřené schopnostem žáků a časovým možnostem, pokyny vyučujících jednoznačné. Náměty prací byly zpracovávány základními výtvarnými materiály a technikami, žáci projevovali smysl a cit pro prostorové formy, řešili úlohy dekorativního charakteru a v jedné hodině prakticky poznávali různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě (parafráze uměleckého díla). Emocionalita vlastního prožitku žáků byla v některých hodinách podpořena hudebními nahrávkami. Učitelky korigovaly práce žáků citlivě s přihlédnutím k jejich dovednostem s výtvarnými výrazovými prostředky. Teoretická složka předmětu byla zastoupena výkladem zajímavostí ze života slavných malířů a ukázkou jejich prací ve výtvarném časopisu v průběhu samostatné práce žáků.

V průběhu hodin byli žáci vždy vhodně motivováni, pracovali s chutí a se zájmem. Přístup vyučujících k žákům byl klidný, učitelky podporovaly vlastní výtvarné vyjádření žáků povzbuzením a v průběhu výuky podněcovaly jejich zájem o výtvarnou práci i průběžnou

motivací.

Tvořivá atmosféra byla vytvořena ve všech sledovaných hodinách, kvalita vyjadřování obou vyučujících byla na velmi dobré úrovni.

Plánování a příprava výuky předmětu výtvarná výchova jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální zajištění je dobré, materiální velmi dobré. Organizace výuky, formy a metody práce umožňovaly žákům, aby si v činnostech prakticky osvojovali potřebné výtvarné dovednosti a techniky. Tato oblast výuky je hodnocena velmi dobře. Motivace a hodnocení žáků a rovněž interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími měly velmi dobrou úroveň. Na základě hodnocení provedeného v jednotlivých ukazatelích lze kvalitu vzdělávání v předmětu výtvarná výchova hodnotit jako velmi dobrou.

Přírodovědné předměty

V rámci přírodovědných předmětů byla sledována kvalita výuky fyziky a chemie. Výuka sledovaných přírodovědných předmětů probíhá v souladu s rozpracovaným učebním plánem pro školní rok 1999/2000 a v návaznosti na platné učební osnovy. Časové rozvržení učiva je rámcově zpracováno v tematických plánech vyučujících. Zpracování tematických plánů plní spíše formální úlohu a vzhledem ke své stručnosti zpracování je nelze využít k plánování výuky v jednotlivých hodinách. Témata plánovaných laboratorních cvičení nejsou uvedena. Tematický plán fyziky pro 6. až 9. ročník není spojitě a uceleně zpracován (oddělené zpracování pro jednotlivé ročníky a třídy, rozdílné členění učiva – většinou podle obsahu užívaných učebnic). Méně vhodné časové rozvržení učiva je provedeno i v jednom z tematických plánů učiva chemie (vymezení neúměrného časového prostoru pro opakování učiva 9. ročníku, zařazení rozšíření a aktualizace učiva není uvedeno). Úprava tohoto plánu nebyla provedena ani přes vysokou míru odpadlých hodin chemie v 9. ročníku.

Bezprostřední příprava na sledovanou výuku byla většinou řádně provedena. Učební pomůcky byly připraveny, cíl vyučovacích hodin byl jasně stanoven, typ a struktura hodin většinou odpovídaly stanoveným vzdělávacím cílům i aktuálnímu složení třídy.

Výuka sledovaných přírodovědných předmětů byla vedena plně kvalifikovanými učiteli. Hospitované hodiny probíhaly v nových odborných učebnách, které ještě nebyly zcela vybaveny příslušnou didaktickou technikou. Vybavenost kabinetů vhodnými pomůckami pro výuku je na velmi dobré úrovni. Fond učebnic je postupně inovován. K výuce fyziky jsou většinou používány starší učebnice vydané SPN v roce 1989, které nejsou zpracovány v návaznosti na učební osnovu fyziky realizovaného vzdělávacího programu. Žáci třídy 9.C neměli učebnice k dispozici.

Psychohygienické podmínky výuky ve vztahu k prostředí i vzhledem k respektování základních psychohygienických zásad v průběhu procesu výuky byly většinou velmi dobré. Pracovní prostředí bylo dostatečně podnětné, tempo výuky bylo většinou přiměřené. Pouze ojediněle u některých hodin jejich rychlý spád a pevné vedení vyučujícího neumožňovalo zařadit chvilku pro oddech žáků a vytvořit uvolněnější pracovní atmosféru. Fyzikální podmínky průběhu výuky byly podle subjektivního hodnocení velmi dobré.

Zhlédnuté hodiny se vyznačovaly převážně účelným řízením výuky. Náročnost vzdělávacích cílů i metody práce byly většinou přiměřeně voleny ke zralosti žáků a jejich schopnostem. Výraznější diferenciaci výuky však nebyla uplatněna. Frontálním způsobem byly vedeny jak výkladové hodiny, tak i hodiny se zařazenou praktickou činností žáků. Většina hodin se vyznačovala pestrými formami práce, které umožňovaly žákům jejich aktivní zapojení do procesu učení a vedly je k osvojení základních metodologických postupů při samostatných formách práce (práce s textem, informacemi, laboratorní technikou). S nižší efektivitou byly pouze ty hodiny, kde převládal autoritativní přístup učitele a jeho monologický výklad se

zápisem nových poznatků na tabuli. V těchto hodinách byli žáci převážnou část vyučovací doby v roli poslušných posluchačů, pozorovatelů a zapisovatelů. Chyběl prostor pro samostatné a aktivní formy učení, žákům bylo jen v malé míře umožněno uplatnit vlastní tvořivost. Nové učivo však bylo většinou vyvozováno v návaznosti na poznatky žáků a uváděno do širších souvislostí ve spojení s praktickým využitím. Pro fixaci poznatků bylo využíváno prováděného shrnutí učiva v závěru hodin i korigované praxe zařazené v některých procvičovacích hodinách výuky chemie. V interpretaci učiva se jen zřídka objevily drobné nepřesnosti.

K motivaci žáků bylo často využíváno jak vstupní, tak průběžné motivace prováděné formou demonstračního pokusu, žákovského pokusu nebo zadáním problémové úlohy. Nižší zájem žáků byl pozorován v těch hodinách, kde převládalo předkládání hotových poznatků na úkor tvořivé činnosti žáků. U těchto hodin většinou i chybělo stanovení rozvíjecích cílů. Ve většině vyučovacích hodin byl kladen dostatečný důraz na využití nových poznatků v praktickém životě.

K ověřování znalostí žáků bylo ve sledovaných hodinách kromě písemných testů a řešení úkolů z učebnice využíváno především orientačního zkoušení žáků. Otázky byly zaměřeny jak na míru a kvalitu osvojených vědomostí, tak i na schopnost aplikace učiva. U odpovědí žáků bylo vyžadováno jejich zdůvodnění. Prokazované znalosti žáků byly většinou velmi dobré. V průběhu některých hodin nebyla dostatečně využívána zpětná kontrolní vazba, která by vyučujícímu umožnila operativně sledovat míru pochopení nového učiva žáky. Určité rezervy byly pozorovány i v průběžném oceňování snahy žáků a jejich vedení k sebehodnocení své práce. Hodnocení výsledků práce žáků v závěru hodin nebylo prováděno.

Ve vzájemné komunikaci byla akceptována dohodnutá pravidla a respektovány zásady slušného chování. Vyučující kladli dostatečný důraz na správnost, přesnost a kultivovanost vyjadřování. Žákům byla dáвана možnost vyjádřit své myšlenky, poznatky a názory. Pouze v malé části hodin byl v důsledku příliš výrazného vedení výuky dán žákům menší prostor pro uplatnění jejich názorů. Atmosféra většiny sledovaných hodin byla pracovní a klidná. Jen ojediněle byla pozorována drobná nežádoucí aktivita žáků, která byla vždy již ve zrodu důrazně usměrněna vyučujícím. Vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky byly založeny na přiměřené toleranci, vzájemném respektu a důvěře.

Plánování a přípravu výuky i přes určité rezervy, které byly zjištěny v úrovni vlastního časového rozplánování učiva, lze hodnotit velmi dobře. Personální podmínky jsou hodnoceny jako vynikající. Materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizaci, formy a metody výuky (i přes výrazné rozdíly v jejich efektivitě) lze ještě hodnotit jako velmi dobré. Obdobně lze i přes pozorované rezervy hodnotit oblast motivace a hodnocení žáků. Úroveň interakce a komunikace je hodnocena jako dobrá.

Celková kvalita výuky sledovaných přírodovědných předmětů je na velmi dobré úrovni.

Dějepis

Hospitace proběhla v šesti hodinách u tří vyučujících a časová dotace odpovídala učebnímu plánu pro základní školy (Základní vzdělávací program). Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami. Vyučující mají zpracované tematické plány. Na základě jejich namátkové kontroly lze konstatovat, že nedochází k obsahové duplicitě. Záznamy v třídních knihách a tematické plány svědčí o kontinuitě výuky v rámci předmětu mezi jednotlivými ročníky. Učitelé byli ve všech hospitovaných hodinách na výuku připraveni, měli stanovené jasné výukové cíle, které naplňovaly didaktickou zásadu soustavnosti. Učivo tvořilo soustavu v logickém uspořádání, které žákům umožňovalo

pracovat systematicky a vyučujícím postupně zvyšovat náročnost. Plánovanou snahou učitelů bylo spojovat teorii se známou praxí žáků.

Všechny sledované hodiny byly vyučovány učiteli, jejich odborná a pedagogická způsobilost je v souladu s § 2 odst. 4 vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Přístup učitelů, jejich zkušenosti a znalosti vytvářely předpoklady pro kvalitní průběh vyučovacích hodin. Výuka byla zabezpečena v potřebné míře učebnicemi a využitím dalších materiálů (atlas, mapy atp.).

Struktura hodin odpovídala výukovým cílům a úrovni složení třídy. Úvodem hodin zpravidla proběhlo individuální nebo frontální opakování. Otázky při zkoušení a opakování byly zaměřeny na pamětní zvládnutí učiva. Při hodnocení bylo přistupováno způsobem, respektující individuální dispozice žáků. Ve dvou hodinách bylo zaznamenáno krátké písemné opakování a následně provedená kontrola odpovědí. V jedné hodině nebylo hodnocení žáků po individuálním zkoušení provedeno. Výklad nové látky byl vysvětlován jasnou formou odpovídající úrovni žáků.

Vstupní motivační metody užívali všichni vyučující s usměrňováním zájmu o učení. U žáků byl navozován uvědomělý vztah k učení, žáci si aktivně osvojovali získané vědomosti. Zásady soustavnosti a trvalosti byly dodržovány.

Při výuce bylo ve většině hospitovaných hodin sledováno pracovní nasazení pozitivně orientované, uvolněné a tvořivé. Vztahy mezi učiteli a žáky byly do značné míry založeny na vzájemné úctě a dobrém vztahu. Učitelé měli přiměřenou autoritu ve třídě, kterou žáci uznávali a přijímali. V průběhu hospitací nebylo zaznamenáno nevhodné chování žáků či náznaky negativních jevů. Vyučující dbali na správné vyjadřování a rozvoj komunikativních dovedností.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako velmi dobrá. Personální podmínky jsou vynikající. Materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré. Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce dosahují velmi dobré úrovně. Interakce a komunikace ve vyučování je hodnocena velmi dobře.

Celková úroveň výuky dějepisu je hodnocena velmi dobře.

Praktická činnost

Praktické činnosti ve škole jsou realizovány v souladu se vzdělávacím programem a časovou dotací hodin, které korespondují se standardy pro základní školy. V jednotlivých ročnících jsou z 15 tematických celků zařazeny u devátých ročníků podle podmínek školy tematické celky: práce s technickými materiály a příprava pokrmů.

V průběhu inspekce byla hospitována výuka čtyř hodin u dvou vyučujících. Jeden vyučující má odbornou a pedagogickou způsobilost. Druhému chybí odborná způsobilost. Pro vlastní výuku to nemělo žádný vliv.

Třídy jsou rozděleny na dvě skupiny (chlapci a dívky) a každá z nich absolvuje dvouhodinový blok tohoto předmětu jedenkrát za čtrnáct dní.

Tematické plány vyučujících jsou vhodně sestaveny, vybírají z širší nabídky obsahu učiva a činnosti v nich zařazené podle podmínek a možností školy. Stanovené cíle sledovaných dvouhodinových bloků jsou v souladu s učební osnovou tohoto předmětu. Vyučující respektují schopnosti a dovednosti žáků. Příprava vyučujících, organizace výuky a materiální zabezpečení bylo velmi dobré.

Žáci obou skupin dostávají jasné a srozumitelné pokyny k průběhu výuky.

Výuka dívek probíhá v kuchyňce školy. Úvodem jsou seznámeny s cílem výuky. Po

důkladném vysvětlení postupu pro plnění zadaných úkolů jsou rozděleny do třech skupin a zpracovávají suroviny pod dozorem vyučující. Na tabuli je uveden technologický postup výrobku a seznam použitých surovin. V průběhu výuky si zapisují pracovní postup do sešitů. Pro plnění sledovaného tematického celku je výbava kuchyně dostačující a průběžně doplňována dle finančních možností školy. Nezbytnou součástí výbavy kuchyně je odborná literatura, která je řádně využívána.

Výuka chlapců probíhá v dílnách školy. Úvodem jsou seznámeni s cílem výuky a vyučující provádí individuální i frontální opakování. Žáci jsou seznamováni se čtením a kreslením základních elektronických značek a schémat. Po výkladu a za aktivního přístupu žáků si vše zaznamenávají do pracovních sešitů. Vybavení dílen je na velmi dobré úrovni přes skutečnost, že v současné době je zabezpečována instalace strojního zařízení. Vyučující mají k dispozici truhlářské stroje a základní strojní vybavení. Pro žáky jsou připraveny pracovní stoly se základní vybavením, ruční vrtačky a další potřebné nářadí a nástroje. Při výuce je využívána odborná literatura.

Závěrem hodin je proveden podrobný rozbor činností všech žáků s upozorněním na případné nedostatky v průběhu výuky.

Motivační charakter měla již samotná výbava kuchyně i dílen, pochvala vyučujících a povzbuzení při pracovních činnostech. Dobré motivační schopnosti vyučujících se odrážejí v zájmu žáků a jejich přístupu k plnění zadaných úkolů. Pro závěrečné hodnocení je dostatek podkladů, které se týkají nejen žákovských prací, ale i jejich aktivního přístupu k výuce, čistoty a pořádku na pracovních místech.

Komunikace vyučujících byla přátelská, nenásilná a podnětná. Diskuse, která proběhla nad jednotlivými pracemi či postupech při plnění zadaných úkolů, umožňovala žákům vyjádřit svůj vlastní názor. Při výuce byla dána žákům možnost tvořivého přístupu.

Plánování a přípravu výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky jsou velmi dobré. Materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré, organizace, formy a metody výuky včetně motivace jsou hodnoceny velmi dobře. Hodnocení interakce a komunikace žáků mají rovněž velmi dobrou úroveň.

Celková úroveň výuky praktických činností je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Písemně zpracované koncepční záměry vychází ze všeobecně daných vzdělávacích cílů a představ ředitele o prioritních úkolech školy. Záměry nejsou podloženy analýzou činnosti školy za minulé období a postrádají konkrétní rozpracování do dílčích plánů. Projednání předložených záměrů s pedagogickým sborem bylo provedeno.

Roční plán práce je zpracován ve velmi stručné podobě (datum zpracování ani schválení není uveden). Plán uvádí v kterém měsíci budou konány některé tradiční akce školy (pedagogické rady, školení BOZP, LVZ, stanovení úvazků a rozvrhu) a několik obecných informačních sdělení. Stručné a neucelené zpracování tohoto plánu neumožňuje jeho využití pro komplexní plánovité řízení činnosti školy. Pro operativní plánování jsou využívány měsíční plány práce a pracovní porady. Úkoly uváděné v měsíčních plánech jsou dostatečně konkrétní a adresné. Konkrétní je i zpracování plánu kontrolní činnosti zástupkyně ředitele.

Úkoly školy stanovené v oblasti zkvalitnění materiálně technického zabezpečení výchovně

vzdělávacího procesu se jeví jako reálné vzhledem k velmi dobré spolupráci školy se zřizovatelem. Škola úzce spolupracuje se zřizovatelem i v oblasti tvorby místní koncepce dalšího rozvoje základního školství.

Výuka v 1.- 8. ročníku probíhá podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16847/96-2. Pouze v 9. ročníku dohání výuka podle upravených učebních dokumentů čj. 18730/91-20. Rozpracování učebního plánu pro školní rok 1999/2000 plně respektuje vzdělávacím programem stanové týdenní hodinové dotace v jednotlivých ročnících i minimální počty týdenních hodin povinných předmětů. Jako volitelné předměty v 7. ročníku jsou zavedeny cvičení z matematiky, v 8. ročníku jsou přidány cvičení z českého jazyka a v 9. ročníku je dále přiřazen volitelný předmět se zaměřením na praktické činnosti. Uvedená nabídka volitelných předmětů je poměrně úzká a neumožňuje žákům dostatečnou diferenciaci vzhledem k jejich zájmům a potřebám. Škola však nabízí ve spolupráci s DDM Rychnov nad Kněžnou dostatečně pestrou nabídku zájmových útvarů. Pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou zpracovány individuální vzdělávací plány. Odborná péče o tyto žáky je plně zajištěna a podložena dohodami s rodiči.

Plánování není uceleně pojato, nevychází z analýzy činnosti školy. Systém plánování je spíše založen na průběžném operativním způsobu plánování. Učební plán školy je zpracován v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Nabídka volitelných předmětů je omezená, péče o žáky s vývojovými poruchami učení je řádně zajištěna.

Plánování je prováděno na běžné úrovni – hodnoceno jako dobré.

Organizování

Organizační struktura řízení školy má vzhledem ke své velikosti odpovídající standardní, jednoduché uspořádání (ředitel – zástupkyně – třídní učitelé, výchovný poradce). Řídící kompetence jsou funkčně rozděleny mezi ředitele a jeho zástupkyni. Činnost ředitele je více zaměřena na oblast finančního a materiálně technického zabezpečení provozu školy, zatímco oblast výchovně vzdělávací je přímo řízena zástupkyní. Část úkolů na úseku výchovně vzdělávacím přebírá i výchovný poradce. Písemné vymezení kompetencí není provedeno.

Stálé poradní a metodické orgány nejsou ve škole ustanoveny. Část organizačních záležitostí je operativně řešena za účasti všech příslušných pracovníků. Základní povinnosti učitelů vzhledem k organizaci výchovně vzdělávacího procesu jsou jasně uvedeny ve školním řádu.

Organizace vyučování je v souladu s § 7 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. V rozvrhu výuky pro školní rok 1999/2000 jsou respektovány psychohygienické a metodické zásady. Školní řád obsahuje veškeré části stanovené v § 15, převažují v něm však povinnosti žáků nad jejich právy. Ostatní povinná dokumentace, která byla předložena v celém rozsahu stanoveném v § 38a odstavec 1, písm. a) – l) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění, je řádně vedena. Při namátkově provedené kontrole úrovně vedení části této dokumentace byly zjištěny jen drobné nedostatky formálního a administrativního charakteru, které byly většinou již v průběhu inspekce odstraněny. Taktéž v předložených rozhodnutích, která byla vydána ředitelem školy, nebyly z hlediska věcné a formální správnosti zjištěny významnější závady.

Informační systém školy jak vnitřní, tak vnější je funkční a svým rozsahem a kvalitou je přiměřený potřebám školy. Informace ve směru ku učitelům a žákům jsou předávány dostatečně rychle a úplně. Nejčastější formou přenosu je přímý osobní kontakt nebo prostřednictvím školního rozhlasu a informačních nástěnek. Významným nástrojem řídicího a informačního systému jsou pracovní porady. Zápisy z těchto porad však neobsahují

dodatečné stvrzení od nepřítomných pracovníků, že byly s obsahem porady seznámeni. Vnější informační tok směrem k rodičům a veřejnosti je zajištěn na obvyklé úrovni tradičními způsoby mezi něž patří konzultační dny, písemná sdělení a informační letáky pro rodiče, podávání cílených informací o činnosti školy do místního tisku a regionálního televizního vysílání. Rada školy pro svoji nízkou funkčnost byla zrušena.

Významným zdrojem informací o škole je Výroční zpráva o činnosti školy, jejíž vypovídací hodnota je velmi dobrá a zpráva slouží škole i jako zdroj sebehodnocení.

Ochrana osobních dat pracovníků a žáků školy je řádně zajištěna.

Organizační systém je jednoduchý, avšak dostačující pro běžnou úroveň řízení školy. Určité rezervy lze spatřovat v chybějícím článku poradních a metodických orgánů a neprůkazném vymezení kompetencí řídicích pracovníků. Dokumentace upravující organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy je vedena na dobré úrovni. Informační systém školy je funkční a umožňuje včasný přenos potřebných informací.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy včetně zavedeného informačního systému jsou celkově na dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Systém vedení je založen na vzájemné důvěře a individuální dohodě s jednotlivými pracovníky. Předložené materiály pro osobní hodnocení učitelů zahrnují velmi obecná kritéria, se kterými byli všichni pracovníci obeznámeni. Operativního řízení využívá vedení školy při řešení aktuálního problému. Velký důraz je kladen ze strany vedení na osobní kontakt s pracovníky, který je realizován demokratickou formou. Hlavní informace a pokyny jsou předávány jednotlivým pracovníkům ústně, pro přenos informací slouží i informační nástěnka v učitelské sborovně. Propojení operativního řízení s plánovací a kontrolní činností směřující ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu je realizováno prostřednictvím pravidelných pedagogických porad, rozbořem výsledků hospitační činnosti a pohovory s vyučujícími, diskusemi na schůzkách vyučujících jednotlivých předmětů a vzájemnou spoluprací mezi učiteli.

Vedení školy se snaží vytvářet podnětné prostředí pro uplatňování tvůrčí iniciativy pracovníků. Rada pedagogických pracovníků přichází s podněty a nápady, kterými přispívají k rozšíření zájmů a volnočasových aktivit žáků (zájezdy, organizace různých soutěží, sportovní akce, výzdoba školy, ostatní mimoškolní aktivity).

Pracovní výsledky jednotlivých učitelů včetně jejich činnosti vykonávané nad rámec pracovních povinností jsou průběžně hodnoceny a oceňovány. Iniciativa vyučujících je pravidelně vedením školy vyhodnocována a oceňována finančně i morálně. Kritéria hodnocení jsou všem pracovníkům známa.

Velká pozornost je věnována především dalšímu vzdělávání zaměstnanců. Učitelé navštěvují akce pořádané Vzdělávacím střediskem Rychnov nad Kněžnou. Nabídka zahrnuje široké spektrum vzdělávacích aktivit. Vedení školy umožňuje vyučujícím navštěvovat dané semináře i kurzy s přihlédnutím k jejich přínosu a podnětům pro zkvalitnění výchovně vzdělávací práce. Pracovníci, kteří se jednotlivých vzdělávacích akcí zúčastňují, seznamují své kolegy se získanými poznatky v každodenním styku apod.

Systém vedení pracovníků a jejich motivování je prováděno na velmi dobré úrovni.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly je zaměřen do dvou hlavních oblastí. Ekonomickou kontrolu provozu

a hospodaření školy průběžně provádí ředitel školy. Pedagogickou oblast sleduje zástupkyně ředitele a namátkově ředitel školy. Oblast výchovného poradenství zabezpečuje výchovný poradce. Úkoly má vymezeny pracovní náplní a pro tuto činnost je určeno páteční dopoledne. Kontrolu činnosti výchovného poradce provádí zástupkyně ředitele školy. Výchovný poradce neplní odbornou kvalifikaci.

Vedení školy má vypracován plán kontrolní a hospitační činnosti, obsahující konkrétně stanovené úkoly. Kontrolní činnost je sledována, vyhodnocována a archivována. Pro průběh hospitační činnosti jsou zpracovány záznamy, které zachycují sledované oblasti výuky. V používaných tiskopisech je zachycen průběh hodiny, zjištěné klady, zápory, závěry a opatření. S každým vyučujícím je proveden pohospitační pohovor.

Další sledovanou oblastí je průběžná kontrola pedagogické dokumentace, práce třídních učitelů a přípravy akcí školy apod.

Předmětové komise nejsou přesně stanoveny.

Vyučující se schází každý den před výukou ve sborovně školy. Případné zastupování je vyvěšeno na nástěnce a zajišťováno proti podpisu určeným pedagogickým pracovníkem. Kontrola teoretického vyučování je prováděna neustálým každodenním stykem a to především s třídními učiteli. Dozor o přestávkách na chodbách je zabezpečován plánem.

Pozitivní a otevřené vztahy mezi ředitelem a pracovníky umožňují přijímat i bezprostřední nápravná opatření. Případně zjištěné nedostatky řeší ředitel školy především formou doporučení a osobním kontaktem.

Výchovné problémy žáků jsou nejprve projednávány třídním učitelem. V případě potřeby ředitelem školy a jednání s rodiči.

Pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků zadává zástupkyně ředitele školy vlastní srovnávací testy. Jedná se především o předměty český jazyk a matematika.

Systém vnitřní kontroly je inspekcí hodnocen jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Na základě zjištěných skutečností v oblasti řízení školy lze konstatovat, že je zabezpečováno na dobré úrovni.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Žáci základní školy se v průběhu školního roku zúčastňují mnoha soutěží.

1. stupeň - sportovní soutěže v gymnastice, tanci, Orlická šachovnice a turnaj v kuželkách.
- soutěže v recitaci.
2. stupeň - sportovní soutěže v přespolním běhu, halové kopané, florbalu, kuželky, basketbal.
- olympiády z českého jazyka, matematiky, chemie, německého jazyka a zeměpisu, mladých historiků.

Výsledky a umístění žáků jsou dle výsledkových listin v konkurenci dalších škol velmi dobré. Škola je členem Asociace školních sportovních klubů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zakládací listina Města Rychnov nad Kněžnou ze dne 28. 11. 1995 bez čj.,
- Rozhodnutí ŠÚ v Rychnově nad Kněžnou o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 8. 12. 1999 pod čj. SIT 7/2000,
- Rozvrh hodin pro školní rok 1999/2000,
- Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků, schválené MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválené MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998,
- učební dokumenty čj. 18 730/91-20,
- Výroční zpráva ZŠ Komenského v Rychnově nad Kněžnou za školní rok 1998/1999,
- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 1999,
- Koncepce ZŠ Komenského v Rychnově nad Kněžnou bez uvedeného data zpracování,
- Roční plán práce ZŠ Komenského v Rychnově nad Kněžnou bez uvedeného data zpracování,
- Plán práce školy na měsíc leden 2000,
- Plán hospitační a kontrolní práce ve školním roce 1999/2000,
- třídní knihy, katalogové listy žáků,
- Školní řád ZŠ Rychnov nad Kněžnou bez uvedeného data zpracování,
- tematické plány vyučujících hospitovaných předmětů pro školní rok 1999/2000,
- hospitační zápisy ředitele a zástupkyně ředitele školy ve školním roce 1999/2000.

ZÁVĚR

Výrazná pozitiva:

- nové moderní prostory odpovídající plánované kapacitě školy, optimální pracovní podmínky,
- velmi dobré výsledky žáků školy na soutěžích.

Výrazná negativa:

- nebyla zjištěna.

Doporučení:

- průběžně provádět aktualizaci používaných tematických plánů (korekce časového rozvržení, úprava rozsahu učiva),
- provést inovaci fondu učebnic fyziky tak, aby učebnice tvořily ucelenou řadu a učivo v nich bylo zpracováno v přímé návaznosti na platnou učební osnovu realizovaného vzdělávacího programu,
- zavést předmětové komise, která by metodicky sjednocovala činnost vyučujících a byly na ní delegovány určité kompetence v oblasti řídicí, organizační i kontrolní,
- vypracovat organizační řád školy, který by vedle přehledného organizačního schématu obsahoval jasné vymezení vztahů mezi jednotlivými řídicími články a vymezení jejich kompetencí (jako přílohu lze uvést pracovní náplně, pověření pracovníků, školní řád,

apod.),

- uceleně zpracovat roční plán školy, který by vycházel z koncepce školy i analýzy minulého školního roku, stanovoval cíle v jednotlivých oblastech pro daný školní rok a umožňoval plánovité komplexní řízení školy (jako přílohu uvést funkční zabezpečení školního roku, plán práce výchovného poradce, plány práce předmětových komisí, apod.),
- v rámci možností rozšířit nabídku volitelných předmětů,
- oficiálně ustanovit metodické orgány,
- ve školním řádu (v souladu s Úmluvou o právech dítěte) rozšířit zastoupení práv žáků,
- větší pozornost věnovat uvádění formálních náležitostí u organizačních dokumentů vypracovaných školou (autorizace, datování – zpracování, schválení, nabytí účinnosti),
- zápisy z porad nechávat stvrzovat všemi pracovníky,
- doplnit odborné vzdělání výchovného poradce.

Základní škola v Rychnově nad Kněžnou plní řádně svou výchovně vzdělávací funkci. Velmi dobré materiální a personální podmínky pro práci jsou základem kvalitní výuky sledovaných předmětů. Řízení školy vykazuje určité rezervy a její hodnocení je dobré. Celková úroveň kvality výuky sledovaných předmětů je hodnocena velmi dobře.

V průběhu inspekce nabylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Jaroslav Kadlec

Mgr. Jaroslav Kadlec v. r.

Člen týmu

Mgr. Jiří Jetel

Mgr. Jiří Jetel v. r.

Člen týmu

PaedDr. Markéta Stuchlíková

PaedDr. M. Stuchlíková v. r.

V Jičíně dne 5. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. 5. 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Milan Kotek

Mgr. Milan Kotek v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	23. května 2000	092 119/00-5033
Zřizovatel	23. května 2000	092 120/00-5033

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nepodány